

Un festival unic

Din doi în doi ani, își dau întâlnire în comuna Macea (județul Arad) creatori și interpreți de umor, având ca sursă de inspirație realitatea sătească. La finele lui august, a avut loc cea de-a opta ediție a Festivalului de satiră și umor „Gura satului”.

Organizatorii au evocat cu pioșenie personalitatea celui care a fost președinte al juriului la edițiile anterioare, Valentin Silvestru, plecat atât de tragic dintre noi.

La Macea există o statornică preocupare pentru promovarea umorului în diverse modalități: concursul de interpretare și cel al caricaturistilor. Timp de trei zile, am urmărit evoluția trupelor de teatru, a interpretilor individuali și a caricaturistilor din 13 județe – peste 150 de participanți. S-a detașat, prin prospețimea replicii, aplombul interpretării și ținută scenică, grupul satiric din Jibou, cu programul „Doar o vorbă să-ți mai spun”. Elemente inedite, cu virtuți umoristice evidente,

a prezentat și Căminul cultural din Macea, prin programul sugestiv intitulat „La cuibul cucului”. Programe la obiect, cu accente satirice la adresa realității politice imediate, ne-au oferit grupurile satirice „Oblio” din Arad, „AZ-BEST” din Gura Humorului și „BISS” din Sibiu.

Prezentele însemnări nu se vor o cronică, ci o creionare sumară a unor aspecte ceva mai particulare.

Așa cum aminteam, este vorba de o manifestare unică în felul ei. Ea are loc pe scena unui cămin cultural, având niște „chemători la festival”, cu o căruță cu coviltir trasă de un măgăruș. Ei au colindat Aradul și ulițele satului, alcătuind un pitoresc prolog, care a devenit o tradiție. Este apoi zile publicul tânăr, care timp de trei zile a umplut sala. Există, în structura intimă a festivalului, o notă reală de bună-dispoziție, un benefic schimb de opinii între participanți, o continuare a satirei populare prin

scenete, monologuri, cuplete și miniaturi umoristice. La cenaclul literar, creatorii au prezentat schițe originale „în temă”.

Un capitol aparte l-a reprezentat evoluția unor formații ca Teatrul studentesc „GELOSI” din Galați și „ATELIER 21” din Ploiești, care au jucat texte de Teodor Mazilu și Matei Vișniec. Trebuie remarcat și faptul că spectatorii au înțeles și apreciat valoarea și efortul lor artistic, chiar dacă spectacolele nu s-au înscris riguros în tematica festivalului.

Nu putem trece cu vederea nici faptul că, uneori, umorul a fost cam „subțirel”, replicile neatingându-și ținta.

Festivalul și-a împlinit menirea prin strădania deosebită a organizatorilor și a trupelor prezente. În 1999 vom vedea noi formații, care vor duce mai departe ștafeta umorului și a veseliei.

EUGENIU KUHARTZ

Aproape cinci decenii

Rumeniți de soarele vacanței, membrii personalului artistic, anunțați de regizorat încă de la închiderea stagiunii precedente, se plimbă prin pasajul Majestic, în așteptarea orei de începere a primei repetiții cu **O scrisoare pierdută**.

Era în 12 august 1948.

Cam multă lume adunată – preț de două distribuții, plus majoritatea tinerilor actori, obligați să participe la repetiții și apoi, în spectacol, să facă figurație la întrunirea electorală din actul III. Era încă devreme și stăteam aciuți, noi, „bobocii”, pe lângă grupurile puse pe șuetă. Se apropie lordănescu Bruno și, discret, îl trage de mânecă pe Niki Atanasiu.

– Ascultă, scumpule, ai citit asta?

– Ce, nene, de **O scrisoare** vorbești? Ce-i cu ea?

– Am citit-o și eu aseară. Să știi că-i bună bucata!

Lordănescu Bruno îl jucase în filmul „O noapte furtunoasă” pe Ipingescu și Sică Alexandrescu îl convocase pentru rolul Cetățeanului turmentat. Era un tip plin de umor și,

cu siguranță, ar fi fost strălucit în piesă, dar, prinzând prea des iz de podgorie și căzându-i năravul în pahar, n-a putut rezista tentației și a renunțat la rol, de teama disciplinei din Teatrul Național. Păcat!

Timp de aproape două săptămâni, regizorul a tot încercat diferiți actori pentru distribuție și, în sfârșit, la 31 august, s-a decis și a anunțat formula cu care pornește la drum. Ceața anilor nu-mi umbrește deloc amintirea despre meșterul Sică. Îl văd limpede cum urmărea atent repetițiile, când încrunțat, trăgându-se de nas – ticul lui când nu-i plăcea ceva –, venind cu pași grăbiți în mijlocul actorilor și îndreptând acolo unde „scârțâia”, când așezat comod, cu cafeaua în față și țigara în mână, în loja din stânga, bucurându-se ca un copil că totul merge „uns”.

Premiera s-a dat pe 17 septembrie, adică după trei săptămâni, într-o atmosferă sărbătorească, cu aplauze ce i-au înroșit palmele veteranului cortinier nea Matache. Am fost invitați apoi, toți interpreții, la Athénée Palace, unde, de data aceasta, a fost regizor Aurel Baranga și unde s-a sărbătorit evenimentul, cu bucate alese și,

la sfârșit, cu câteva discursuri șapirografiante.

Au trecut mai bine de treizeci de spectacole, pline ochi, când, într-o seară, venind mai devreme la cabină, aud o bătaie discretă în ușă:

– Domnule coleg, iartă-mă că te deranjez, n-ai cumva un foc?

În fața mea, Ion Manu. Cu flacăra chibritului, îi caut țigara din mână.

– Am emoții! Astă-seară, în sfârșit, îl joc din nou pe Dandanache. Uite, mi-am adus de acasă totul: macferlanul, umbrela, pălăria și valiza, toate proprietate personală.

Cu ochi de viezure, clipind des, puțin adus de spate, mă uit cum trage din țigară ca un școlar temător că se termină recreația. Aveam să-l văd peste câteva ceasuri, pe scenă, dând viață personajului, cu un pitoresc adorabil, bogat în nuanțe și în fantezie comică. Văzându-l pe acest mare actor, mi-am dat seama câtă dreptate avea Caragiale să fie îngrijorat, scriind de la Berlin unui prieten: „Spune-mi, rogu-te, cine și cum a jucat pe Dandanache, cea meschină bucățică de concerto pentru care aștept de atâta vac un virtuoso.”

În pumnul meu de amintiri, Ion Manu a fost „un virtuoso”. Sunt aproape cinci decenii de atunci...

CONSTANTIN DINESCU

Ion Manu și Marcel Enescu în **O scrisoare pierdută** de I.L. Caragiale, în regia lui Sică Alexandrescu

